

Здружение за заштита на правата на детето

ГОДИШЕНИЗВЕШТАЈ ЗА 2010

За работата на здружението за заштита на правата на детето - “Едукативен забавен Дневен детски центар за деца на улица” во период од јануари до декември 2010 година

ГОДИШЕН ИЗВЕШТАЈ

За работата на здружението за заштита на правата на детето - “Едукативен забавен Дневен детски центар за деца на улица” во период од јануари до декември 2010 година

Во периодот од целата календарска година 2010, Здружението за заштита на правата на детето ги имаше следниве активности:

Во текот на целата година ЗЗПД одржуваше редовни месечни состаноци на Комитетот, како извршен орган на Собранието на ЗЗПД.

Во 2010 година, во рамките на Здружението за заштита на правата на детето беше реализиран и подржан Проект кој претставува продолжение на контитнуираното функционирање на Д.Центар. Од месец јуни минатата година, со завршувањето на поддршката од страна на ФИОО-М па до месец мај наредната година, стручните лица со минимални средства ентузијастички секојдневно ги згрижуваа децата како и ги поттикнуваше редовно да ја следат училишната настава. Во периодот од месец мај до месец декември Дневниот Центар ја доби поддршката од страна на Тпех како и се евидентираа и згрижија нови деца-деца на улица, за кои Министерството за Труд и социјална политика требаше да ја даде петмесечната поддршка, но со 31.12.2010 год. беше исплатена исплата само од еден месец. Од страна на Град Скопје, Здружението за заштита на правата на детето доби финансиска поддршка за два месеца на еден од приоритетните ПРОЕКТИ - маргинализирани групи. Ваквата поддршка допринесе во Дневниот Центар да се реализираат едукативно-забавни претстави-настани.

Проект тимот на ЕЗДДЦ за деца на улица-Ш.Оризари за остварување на целите и задачите и постигнување на резултати секојдневно ги згрижуваше децата, реализираше културно-забавни и рекреативни активности, внесуваше лична инвентивност и креативност во работата, спроведуваше едукативно-образовни работилници, како и активности за стекнување на позитивни хигиенски, работни и културни навики, социјализаторски вештини и мотивирање за вклучување во образовниот процес како и тие што се вклучени да се задржат. Преку престојот им се помагаше во совладување на училишниот материјал, како и се реализираа дополнителни активности и се обезбедуваа услуги кои имаа за цел во задоволувањето на различните потреби на децата (остварување на емотивно топли релации со децата, подигање на нивото на самодоверба, креативност, обезбедување психо-социјална поддршка и интервенција, грижа и следење на здравствената состојба, вакцинирање, едукации од областа на здравствената заштита и едукација за нивните права).

Паралено, Проект тимот остваруваше секојдневни средби со семејствата на децата, во и надвор Центарот, учествуваше во подобрување на родителството, базирани на информативни и мотивациони разговори за важноста на образованието, им се пружаше

социјално-правна помош и поддршка, советодавни услуги, едукации на различни теми: планирање на семејството, планирање на семејниот буџет, развој на родителските вештини-поголема грижа за децата, одржување на личната хигиена и хигиена во домот, комуникација на заедницата со институциите со цел да се помогне во информирањето и олесни пристапот до надлежните служби и институции. За сите прашања и информации проект тимот настојуваше навремено и точно да ги информира и упати граѓаните-семејствата од Ромската заедница со цел да им се помогне во решавање на нивните тековни проблеми и остварување на нивните права. Со тоа ЗЗПД-ЕЗДДЦ за деца на улица го оправда своето постоење во неговата мисија за имплементација на проектот.

Во рамките на работата на ЗЗПД-ЕЗДДЦ за деца на улица во понатамошниот дел од извештајот би сакале да издвоиме неколку активности и настани за кои мислење дека е пожелно да бидат споменати, покарактеристични за периодот за кој се информира.

Стручниот тим при увид на терен, на почетокот од месец мај, јуни, јули и август евидентира нови 36 деца, деца на улица кои беа во многу лоша здравствена состојба, без личен идентитет и невклучени во образованието. По неколку остварени разговори со семејствата на децата, стручниот тим доби согласност од родителите, децата да бидат вклучени во Д.Ц како и во образовниот процес. Вкупниот број на секојдневно згрижени деца до месец септември изнесуваше **97** деца. Но поради непромислените брзоплетни одлуки кои се одраз на начинот на кои го живеат овие семејствата, три семејства односно 7 деца се имаат отселено од населбата Ш.Оризари како и по барање на родителот 8 деца ги презема Државниот Дневен Центар во Кисела Вода. Имено, овие деца ги имаме евидентирано на 30 август како просат во Трговскиот Градски Центар. По извршениот увид во семејството и согласноста на родителот децата речиси целиот септември и половина од октомври доаѓаа во Д.Центар. При теренската работа на Меѓуопштинскиот Центар, родителот поради оддалеченоста на нашиот центар побарал и прифатил неговите деца со возило секојдневно да се земаат и носат во истиот центар. Вкупниот број на деца корисници на дневните услуги до 31.12.2010 изнесуваше 82 деца.

Во однос на деца вклучени во школскиот систем во учебната година 2010/2011 изнесуваше **72** од кои 7 го прекинуваат редовниот образовен процес поради: стапување на **три** малолетни деца во малолетничка вонбрачна заедница (М.С во месец јуни е запишана во средното стручно училиште Цветан Димов но во месец август стапува во малолетничка вонбрачна заедница со малолетно лице и заминува во Италија). Целото семејство Јашар (од ова семејство имавме згрижено **едно** дете) по потрага на подобри материјални и егзистенцијални услови за живот во месец октомври заминува да живее во Куманово. **Трите** деца Џ.Р и Р.Р и Н.Р при крајот на месец декември целото семејството се отселува од Ш.О и се вселува во напуштена куќа која се наоѓа во населбата Карпош. За сите овие случаи писмено е известен ЈУ-МЦСР и ПС-Бутел.

На почетокот на месец **јануари** беа посетени домовите на семејствата на децата како и се одржа родителска средба со цел да се зајакне родителската грижа и одговорност. Истиот месец, на 18.01.2010 Д.Центар беше посетен од страна на Unicef експерт со работа со деца на улица Алесандро Контичини и од страна на МТСП - Душан Томшиќ. Во иста насока Велкоска Ирена, Василка Петрова и Анета Атанасова зедоа учество на тридневната обука за работа со деца на улица во Битола. На почетокот на месец **февруари** Град Скопје преку Црвен Крст го потпомогна Д.Центар со донација на хигиенски средства.

Од претходно земените активни учества минатата година во креирање и развивање на Мултидисциплинарниот протокол за постапување со деца на улица во Р.Македонија, ваквиот

документ Владата на Р.М на 138 седница одржана на **11.02.2010** година, го усвои, со што стана и официјален документ за упатување на деца на улица со цел да допринесе во креирањето на понатамошните препораки за работа со оваа категорија на деца односно да ја подобри заштита на оваа ранлива категорија на деца како и да даде еден сеопфатен одговор на оваа негативна појава.

Овој месец Дневниот Центар беше потпомогнат со донација од страна на Градоначалникот на Град Скопје, Католичка Црква, Унисеф и Универзитетот- Фон.

Потпретседателот на ЗЗПД - Оливер Бачановиќ на 18.02.2010 зеде активно учество на работната средба спроведена од страна на НВО Отворена Потра на тема: Во потрага по добар метод за справување со трговија со деца.

На 23.02.2010 Велкоска Ирена учествуваше на Информативен семинар: Техничка поддршка за граѓанските организации – ТАСКО. Овој семинар претставуваше насока за пополнување и доставување на обрасците на Предлог-проектите при Генералниот Секретеријат на Влада на РМ. На **01.03.2010** ЗЗПД поднесе Предлог-Проект до Влада на Р.М на тема: “Најранливите деца во светот на информатиката”.

По повод 8-ми Март на покана на Црвениот Крст во нивниот Едукативен Центар, две наши деца презентираа изработка на три вида цвета од хартија - ОРИГАМИ како и четири деца на покана од страна на вработените при Министерството за здравство беа поканети на нивната осмомартовска прослава која се одржа во Домот на АРМ.

На 19.03.2010 Велкоска Ирена учествуваше на Работилницата за разгледување на Нацрт верзијата на Национална стратегија за борба против сиромаштија и социјална исклученост во Р.Македонија. Последователно на тоа беа организирани консултации со граѓанските и невладините организации на која имаше исклучително значење при креирањето и имплементацијата на политиките од оваа област.

На 29.03.2010 стручните лица од Дневниот Центар навремено го известија Меѓуопштинскиот Центар за социјални работи и Министерството за внатрешни работи за заведување и стапување во малолетнички брак на малолетната (14 години) С.Ј од страна на полнолетно лице.

Преку електронска пошта, ЗЗПД поднесе Предлог-Проект за Дневниот Центар за деца на улица до Обединетите Нации (31.03.2009 година).

Маскирани и преоблечени децата го прославија денот на шегата - први **април**.

Здружението за заштита на правата на детето на 07.04.2010 аплицираше на Јавниот повик распишан од страна на МТСП за поддршка на Проектот на здружение на граѓани од социјална заштита на децата на улица-“Едукативен забавен Дневен Центар за деца на улица”.

На 21.04.2010 Дневниот Центар го посети градоначалникот на Општина Центар г-дин Владимир Тодоровиќ како и од месец мај иститот е поддржан од Тинекс.

Кон крајот на месец април (27.04.2010) беше извршен систематски преглед- крвна слика, мерење тежина и висина како и се изврши имунизација кај сите 60 деца. При општиот очен лекарски преглед се јави дополнителна потреба кај 24 деца од специјалистички очен преглед.

Во месец мај дојде до вклучување на кадровско стручно лице-педагог Ивана Иванова. Паралелно истиот месец се оставарија средби со наставниот кадар при локалните основни училишта за запишување на 10 првачиња во истите. Во вечерното АС Макренко се вклучени четири деца како и се вклучи едно школско дете во ОУ “Гоце Делчев” од семејството Јусуфовски за кои минатата година интернатско ги сместивме и останатите школски деца во с.Љубанци. Паралелно стручниот тим учествуваше во добивањето на лекарските потврди кои се критериум за вклучување на детето во редовниот образовен систем.

На 05.05.2010 ЈУ Заводот за социјали дејности, го посети Д.Ц за со цел да се добие преглед на начинот на кој дневните центри ја реализираат својата програма за работа согласно законските одредби, со аналитички согледувања за тоа колку таа програма е релевантна на потребите на целната група. Оваа информација претставува евалуација на работа на двата дневни центри за деца на улица од Скопје, кои функционираат во рамките на ЈУ Меѓуопштински Центар за социјална работа а воедно заради компарација на работа со оваа популација-деца на улица беше посетен и нашиот Дневен Центар.

Истиот месец ЗЗПД достави Предлог-Проект “Едукативен забавен Дневен Центар за деца на улица” до Холандската Амбасада.

Велкоска Ирена за дневниот весник Дневник даде изјава на тема-Деца на улица, објавена на 20.05.2010 со наслов “И мајките ги навлекуваат децата на дроги- Расте бројот на евидентирани деца на улица односно од 460 пред шест месеци нивниот број сега изнесува 620”.

На 31.05.2010 поради нерегулирана лична документација на родителите (детето не поседува здравствена легитимација-мајката како малолетна живее во вонбрачна заедница со полнолетно лице од Тетово без лична документација) на нивната единаесет месечна ќерка не и била укажана никаква лекарска помош од страна на Детската Клиника и истата била пратена дома со температура од 39°. Поради ненавремена укажана соодветна лекарска помош и третман на гнојната ангина, состојбата на детето беше многу влошена. Во посредство и соработка со локалната амбуланта во Ш.Оризари на детето му беше овозможена соодветна терапија. Имено, се работи за дете од Центарот вклучено на почетокот на 2006 година, но поради пререна оформена вонбрачна заедница, нејзиниот престој е повремен, а стручниот тим секогаш и стои на располагање во надминување или добивање на било каква помош, поддршка или совет за било каков семеен или приватен проблем со кој би се соочила.

На 08.06.2010 год. поради кожни осипи на целото тело, 22 деца беа однесени на лекарски преглед како и беше препишана лекарска терапија на која стручниот тим цела седмица уредно и навремено се грижеше. Наредниот ден, тимот и излезе во пресрет на мајка во заведување на седмото детето во матичната книга на родени.

На 09.06.2010, триесет дечиња имаа можност да проследат долгометражен едукативен филм за настанувањето на планетата Земја-прожектиран во просториите на УНХЦР.

Кон средината на месец јуни стручниот тим одржа родителска средба за со цел на родителите повторно да им се укажат казните и санкциите околу нивната родителска негрижа, нивната трудова експлоатација, физичкото и психичко малтретирање итн. На крајот од родителската средба, родителите одговорија на прашањата од Анкетниот лист. Тимот речиси на сите родители им помогна околу неговото пополнувањето. Целта на овој анкетен лист беше да се провери нивното очекување и задоволство за престојот на нивните деца во Д.Ц како и да се утврдат нивните потреби и интереси. Во поглед на дневниот престој, услугите кои децата ги добиваат во рамките на Центарот и взаемната соработка со тимот родителите изразија

задоволство но сепак останува очекувањето да им се донираат хигиенски с-ва за одржување на личната хигиена, прашок и храна.

Како резултат на континуираното работење на Дневниот Центар, 57 деца успешно ја завршија учебната 2009/2010 година, чии доказ е доделеното свидетелство а паралелно се одржа свечена приредба на кои настапуваа сите деца.

На 18.06.2010 во соработка со СВР, покрај Вишиот инспектор Цена Чолакова и Розе Дојчиновска, Дневниот Центар го посети и преставник од француската амбасада Жан-Пјер Барбие од Аташето за Внатрешна безбедност.

На први **јули**, 15 деца од Д.Ц заедно со децата на Хуманитарната организација МИР беа однесени на прошетка на Кале. Истиот месец на децата ја посетија Зоолошката градина како и беа однесени во Луна Паркот.

Во однос на бараната информација за подготовка на Извештај-Проценка на системот на малолетничка правда во рамки на анализа од страна на Марина Ковач-УНИЦЕФ на 29.07.2010 год. ЗЗПД даде дополнителна информација во однос на можноста за превенција на терен кај деца во ризик.

Преку Црвениот Крст на Град Скопје во одморалиштето во Солферино-Струга им беше овозможено прво леување на шест дечиња од период од 18-22.08.2010. Наредната недела на 25.08.`10 истите деца на покана на Секретарот на Црвениот Крст-Сузана Тунева Пауновска имаа можност да се запознаат и дознаат повеќе за нивната хумана работа.

Особено задоволство и радост кај големата група предизвика посетата на Jawad Aslam од Пакистан (26.08.2010) кој заедно со Душан Томшиќ од МТСП разговараа за потеклото на Ромите, за земјата Индија, за традицијата, културата и музиката, за сличноста на зборовите со нивните итн. Истиот месец се изврши Интервенција на длабоки изгореници на двете дланки во Ургентниот Центар на петгодишниот С.Е.

Со отпочнувањето на учебната година, стручниот тим на сите вклучени 68 школски деца им одржа едукација во однос на нивните права и правото на образование.

На почетокот на месец **септември** (02.09.2010) Марина Ковач и Bruce Abramson кој 18 години живее и работи во Женева како консултант за правата на детето и кој со својата богата професионална кариера и искуство учествувал во промовирањето на социјалната правда и примената на Меѓународното право за човекови права имаа можност подетално да ги запознаат целите и задачите на Дневниот Центар. Во соработка со Волнтерскиот Центар, истиот ден дојде до вклучување на две волонтерки кои доаѓаа од Полска - Ула и од Холандија - Лаура. Во овој месец на децата, нивните родители, како и на помалите членови на нивните семејства им беше поделена облека, обувки, шампон за вошки, паста и четка за заби и сапуни, им беше обезбеден и училишниот прибор кои ги добивме како донација од Француската Амбасада. Децата беа почестени со посетата на францускиот амбасадор.

Бидејќи се доделени 4 половни компјутери, два од Црвен Крст и два од Волонтерскиот Центар, се изготви програма за активно вклучување на сите деца во базичното изучување на компјутерската информатика.

Иститот месец на 20.09.2010 кај сите деца беше извршен систематски преглед и ревакцинација. Во соработка со Меѓуопштинскиот Центар за социјална работа на 23.09.2010 едно семејство беше сместено во Центарот за бездомници во с.Љубанци.

На 30.09.2010 поради потреба во надминувањето на препреките на кои наидоа децата во текот на школската година, се оствари дополнителна средба со наставниот кадар од ОУ “Браќа Рамиз Хамид”. Наредниот ден односно на први, во месец **октомври**, стручниот тим излезе на терен и ги посети домовите на семејствата на децата, обави разговор со родителите за со цел да ја зајакне нивната самоверба и истрајност во совладувањето на секојдневните проблеми.

На покана на претседателот на Државниот совет за превенција на малолетничко престапништво на својата 15-та седница одржана на 12 октомври 2010, по однос Дневниот ред-Информација за работата на дневните центри за деца на улица во Скопје, Здружението за заштита на правата на детето заради компарација со двата државни центри имаше можност да ја презентира работата на Центарот за деца на улица во Шуто Оризари. Советот со задоволство констатива дека овој дневен центар, иако нема постојан извор на приходи, од 2006 година работи во најдобар интерес на оваа особено ранлива категорија на деца.

По повод Детската недела, тимот опфати неколку основни загрозувања: **“Право на весел и топол дом”, “Право на здравствена заштита”, “Право на едукативен и социјален живот”, “Право на здравствена заштита” и “Право на мирен и безбеден живот”**. Во однос на правото на здравствена заштита децата беа однесени на систематски преглед и им беше извршена проверка на крвна анализа-лабораториски наод.

На 21.10.2010 Велкоска Ирена даде кратка изјава на ТВ Шутел за активностите на Дневниот Центар.

Во соработка со НВО - Хера во нивните простории, едукаторите на четири деца од Д.Центар одржаа работилница на Тема - Изразување на емоции и нивно препознавање (среќа, тага, гнев и страв). Целиот месец октомври, поради неодговорноста на родителот три вторачиња кои беа прва смена од 7.30 часот, лице од Центрот секојдневно ги носеше на училишната настава. Семејството кое беше сместено во Центарот за бездомници, нивните деца секојдневно доаѓаа во Центарот како и на наше инсистирање продолжија да ја посетуваат училишната настава при ОУ “Браќа Рамиз Хамид”. Децата преспиваа кај роднини по татко или мајка што живеат во Шуто Оризари. Соработката со наставниот кадар при основните училишта продолжи, како и продолжија честите средби и контакти со родителите.

Поради често променливите однесувања на две деца кои беа проследени со агресивно однесување и напаѓање меѓусебно и со другите деца, со навредливи зборови и пцовки, обавен е разговор со родителите и се упатени на испитување во Заводот за ментално здравје на деца и млади, каде што е утврдено емоционална запуштеност и интелектуален развој помал за нивната возраст која пред сè се должи на долгогодишната психичка и физичка злоупотреба од страна на родителите.

Во месец **ноември** односно на трети и петти, во просториите на Дневниот центар се одржаа две работилници на Тема: Трговија со луѓе-малолетни лица жртви на трговијата. Едукацијата беше спроведена од страна на Секторот за внатрешни работи-Одделение за превенција (Кампања за превенција од трговија со деца)-поддржано од Набљудувачката мисија на ОБСЕ. На оваа едукација присуствуваше и нивниот претставник г-дин Шандор Гујаш-Советник за соработка на полицијата со населението. Во самата работилница беа вклучени 47 деца на возраст од 12-15 години. Децата покажаа голем интерес на оваа тема, беа активни и разговараа отворено. Ваквата опуштена атмосфера поттикна дискусија за слободно

искажување на осум деца, кои за време на викенд додека питачеле пред семафорите кај Веро-Алумина им пришло непознато лице и ги поткупувал-измамувал со сендвич и пари да влезат во автомобилот. По наша проценка и проценка на претставниците од полицијата произлезе потреба да се опфатат и родителите. На предавањата (22.11.2010) присуствуваа 18 родители. Едукацијата се однесуваше на секаков вид експлоатација, семејно насилство, последиците од нивната негрижа во однос на тоа дека нивните деца се лесен плен т.е потенцијални жртви на трговијата. Во однос на раното стапување на нивните деца во малолетничка вонбрачна заедница, на почетокот родителите беа затворени на оваа тема, но благодарение на претходно стекнатата доверба на релација родител-стручно лице, допринесе да се потврди фактот дека женските деца ги принудуваат рано да се мажат заради надополнување на семејниот буџет.

На 08.11.2010 и на 10.11.2010 децата имаа едукативна забавна претстава на кои учествуваше магионичар и клоунот Бини и Бани, поддржано од Град Скопје. Дневниот Центар наредниот ден беше потпомогнат со донација од членовите на Lion Club како и остварен стоматолошки преглед и интервенција на 2 деца во локалната стоматолошка амбуланта.

Двата дена (15 и 16.11.2010) ги посветивме на обичаите поврзани за празникот Курбан Бајрам. Разговаравме за обичаите, како тој се прославува, што симболизира колењето на јагне, зошто сиромавиот бара од богатиот а богатиот дава на сиромавиот Истиот ден на покана на детската емисија на Петко, две деца од дневниот центар учествуваа во емисијата 5+ на ТВ Телма. Во оваа емисија децата се претставија со јапонската вештина оригами.

Од 16-19.11.2010 Василка Петрова-социјалниот работник и Ивана Иванова – педагог земаа учество на обуката одржана од страна на МТСП и УНИЦЕФ со предавачи Jawad Aslam и Stuard Maslen со цел размена на искуства во работата со деца на улица.

На 24.11.2010 од страна на францускиот претставник Ерик Панлуп-регионален технички советник од Виена кој работи посебно со трговија со луѓе и го опфаќа југоисточниот европски регион особено Балканот беше запознаен со децата од социјално загрозените семејства.

Стручните лица истиот месец, остварија неколку информативно-консултативни средби со родителите за нивните деца задолжително да ја посетуваат училишната настава како и за нововклучените деца во образованието. Паралелно беа информирани за новите законски регулативи и санкции кои можат да произлезат доколку причината ја предизвикал родителот односно детето.

Како резултат на повеќегодишната соработка со Меѓуопштинскиот Центар за Социјална работа, од страна на социјалниот работник Ана Панчева беше посочено лицето Неџмија Мемед за вклучување во активностите на дневниот центар.

На **06.12.2010** Ирена Велкоска даде изјава на МТВ во однос на активностите со децата и функциите на дневниот центар. Интервјуто беше емитувано за кампањата-Македонска платформа за борба против сиромаштијата. На 09.12.2010 извршена вакцина и ревакцинација кај 8 деца како и укажана лекарска првентивна помош на три деца.

Во месец декември дојде до вклучување на стручното лице психолог-Наташа Ѓеорѓиевска на местото на психологот Анета Атанасова.

Во нашите простории на 13.12.2010 беа изложени сите цртежи на кои децата ја претставија по свое видување-Трговијата со луѓе/деца. За најдобро изработен цртеж и пренесена порака од страна на МВР беа наградени три цртежи. На 15.12.2010 И.Велкоска даде изјава на ТВ Алфа.

Од вработените на Комерцијална Банка по повод новогодишните празници на 22.12.2010 во просториите на Дневниот Центар, организираа општествено добротворната хуманитарна акција која се состоеше од пакети со играчки, облека, хигиенски средства како и ужина. Паралелно, нивното неколкучасовно дружење беше исполнето со игра, песни на гитара, цртање на заеднички новогодишни честитки. Како благодарност децата им возвратија со неколку песнички. Истиот ден се дадоа изјави на ТВ Алфа, дневниот весник Дневник како и телефонско интервју на ВВС. Наредниот ден односно на 23.12.2010 година во Дневниот весник Дневник бр.4446 беше објавена статијата “Новогодишна надеж за децата на улица”.

Тимот помогна во обезбедување на елементарниот дел од покуќнината На 28.12.2010 год. од пожар беше зафатена куќата и уништена целата покуќнина на семејството Ц.М на ул.Пелагонија бр.97. Тимот и помогна во обезбедување на елементарниот дел од покуќнината.

На 29.12.2009 се одржа Новогодишната претстава.

Во текот на целата година, покрај Проектните активности: стекнување-продолжување на хигиенските навики, едукативно-образовната работилница, креативната, спортско-рекреативната и музичката работилница, паралелно се следеше здравствена сосотојба кај децата, им се укажуваше здравствена заштита и дераматолошка помош, се одбележуваа - прославуваа нивните родендени итн.

Известува:
ЗЗПД

Претседател на
Здружението за заштита на правата на детето
Проф.д-р Владимир Ортаковски